

احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی: پیش‌بینی بر اساس احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی

پیمان دوستی^{۱*}، نرگس حسینی نیا^۲

(^۱) استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

(^۲) گروه روانشناسی، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

*نویسنده مسئول: Peyman.Dousti@iau.ac.ir

تاریخ پذیرش مقاله ۱۴۰۴/۰۲/۲۸

تاریخ دریافت مقاله ۱۴۰۳/۰۹/۱۹

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی احساس تنهایی افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی بر اساس احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی بود. پژوهش به روش توصیفی-همبستگی صورت گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مراجعہ کنندگان به مرکز روان‌شناسی پذیرش و تعهد طی دعوت از طریق فراخوان به تعداد ۳۵۷ نفر بود. از جامعه مذکور، به روش نمونه‌گیری هدفمند و با توجه به فرمول تاباچیک و فیدل (۲۰۰۷)، تعداد ۸۲ نفر با تشخیص اختلال شخصیت مرزی (حدود ۲۳ درصد از داوطلبین) طی مصاحبه بالینی بر اساس DSM 5-TR غربالگری شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌های احساس تنهایی راسل و کوترونا (۱۹۸۰)، احساس خصومت ویلیامز (۲۰۰۰)، حساسیت به طرد داوونی و فلدمن (۱۹۹۶)، رفتارهای تکانه‌ای بارت و همکاران (۱۹۹۷) و حالات خلقی تری و همکاران (۱۹۹۹) بود. برای تحلیل داده‌ها، از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد، احساس خصومت ($Beta = 0/166$ و $p = 0/046$)، حساسیت به طرد ($Beta = 0/178$ و $p = 0/034$)، خلق افسرده ($Beta = 0/433$ و $p = 0/001$) و خلق آرام ($Beta = 0/259$ و $p = 0/023$)، پیش‌بینی کننده‌های احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. همچنین، خلق شادکام، پیش‌بینی کننده معکوس احساس تنهایی بود ($Beta = -0/363$ و $p = 0/002$). با این حال، رفتارهای تکانه‌ای ($Beta = 0/127$ و $p = 0/103$) نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند.

کلید واژگان: احساس تنهایی، اختلال شخصیت مرزی، احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای، حالات خلقی

مقدمه

(۲۰۲۳). تصور می‌شود که اختلال شخصیت مرزی شامل یادگیری اجتماعی ناهنجار، از جمله اختلال در بازبینی تفاسیر اجتماعی با انعطاف پذیری کم است، که می‌تواند با تفسیر روابط اجتماعی به عنوان حالتی از نادیده گرفته شدن از سوی دیگران باشد (دودا^۳ و همکاران، ۲۰۲۴). بر همین اساس، امروزه شواهدی وجود دارد که بیان می‌دارد

اختلال شخصیت مرزی^۱ (BPD)، یک وضعیت ناهمگن از ویژگی‌های شخصیتی، به عنوان الگوی ارتباط ناسازگار با دنیای بیرون است که به طور مداوم این الگوی ارتباطی، مشکلاتی برای فرد در بسیاری از زمینه‌های زندگی مانند روابط، شغل و احساسات در مورد خودشان و دیگران ایجاد می‌کند (ساور-زاوالا^۲ و همکاران،

1. Borderline Personality Disorder

2. Sauer-Zavala

3. Duda

برخی ویژگی های شخصیتی با پدیده ای به نام تجربه ای احساس تنهایی^۱ همراه است و پژوهش ها بیان می دارند، احساس تنهایی با چندین اختلال شخصیت^۲ (PDS) مرتبط است (فریلش^۳ و همکاران، ۲۰۲۴). احساس تنهایی تجربه شده در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، متفاوت با احساس تنهایی معمولی است که ممکن است همه ی افراد در مقطعی از زندگی خود تجربه کرده باشند. احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی مرتبط با تجربه ی ذهنی آنها از ساختار دهی به جهان، طی شیوه ای خاص است که منجر به رشد احساس تنهایی، حتی در زمینه هایی است که دیگران نه تنها در اطرافشان هستند، بلکه در دسترس نیز هستند (اشمیت^۴، ۲۰۲۳). در واقع، از بارزترین مشکلاتی که افراد دارای اختلال شخصیت مرزی تجربه می کنند، مشکلات بین فردی به همراه رفتارهای تکانه ای، احساس خشم و خصومت، بی ثباتی هیجانی (اولیوا^۵ و همکاران، ۲۰۲۳) و نوسانات خلقی است (چسکولی^۶ و همکاران، ۲۰۲۳). رفتارهای تکانه ای تجربه شده توسط افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، شامل هرگونه رفتاری است که ممکن است فرد عواقب دردسر ساز انجام آن را در نظر نگیرند و یا نتوانند خودش را کنترل کند و ممکن است در زمینه هایی چون پول خرج کردن افراطی یا نسنجیده و غیر ضروری، روابط جنسی خارج از چهارچوب، قمار، رانندگی پر خطر، مصرف تکانه ای الکل یا مواد و مواردی دیگر از رفتارهای بدون در نظر گرفتن عواقب بالقوه دردسر ساز باشد (انجمن روان پزشکی آمریکا^۷، ۲۰۲۲). همچنین به نظر می رسد مشکلات بین فردی ممکن است با تفسیر اجتماعی ناهنجار و احساس نادیده گرفته شدن (دودا و همکاران، ۲۰۲۴)، به همراه احساس تنهایی حتی زمانی که واقعا تنها نیستند، همراه باشد (اشمیت، ۲۰۲۳). به عبارتی،

مطالعات صورت گرفته بر روی احساس تنهایی تجربه شده در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی نشان می دهد، احساس تنهایی مبتلایان به این اختلال، ارتباطی با میزان بزرگی شبکه های اجتماعی آنها ندارد و بیشتر مرتبط با عوامل شخصیتی، اختلال در عملکردهای بین فردی، نحوه تفسیر و ادراک تعاملات اجتماعی و الگوهای ارتباط برقرار کردن با دنیای پیرامونشان می باشد (کونز^۸ و همکاران، ۲۰۲۳). با توجه به آنچه تاکنون گفته شد، احساس تنهایی ویژگی بارز و تا حد زیادی مشترک، بین مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می باشد (کونز و همکاران، ۲۰۲۳؛ اشمیت، ۲۰۲۳) و همچنین احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه ای و نوسانات خلقی، دیگر ویژگی هایی است که تعریف کننده اختلال شخصیت مرزی می باشد (انجمن روان پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). با این حال، درک اینکه برخی ویژگی هایی در یک گروه خاص مانند افراد دارای اختلال شخصیت مرزی وجود دارد، لزوماً بدان معنی نیست که این ویژگی ها می توانند پیش بینی کننده ی احساس تنهایی آنها نیز باشد. این موضوع در حالی است که برخی مطالعات بیان می کنند، احساس تنهایی و عوامل درون فردی و بین فردی تجربه شده توسط مبتلایان به اختلال شخصیت (به عنوان مثال، افزایش حساسیت به طرد)، ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند و ممکن است آنها به طور متقابل یکدیگر را تقویت کنند، در نتیجه این مطالعات احساس تنهایی را به عنوان یک علت و معلول نشانه های اختلال شخصیت معرفی می کنند (راینهارد^۹ و همکاران، ۲۰۲۲). لذا شناسایی متغیرهایی که پیش بینی کننده احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی هستند، می تواند حساسیت بیشتری برای مداخلات روان شناختی متخصصان سلامت روان ایجاد کند. از این رو، هدف این مطالعه، پاسخ به این پرسش بود که آیا احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی بر اساس احساس

1. feeling of loneliness

2. Personality Disorders

3. Freilich

4. Schmidt

5. Oliva

6. Csukly

7. American Psychiatric Association

8. Kunz

9. Reinhard, Nenov-Matt & Padberg

خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی قابل پیش‌بینی است؟

روش شناسی

روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مراجعہ کنندگان به مرکز روان‌شناسی پذیرش و تعهد طی دعوت از طریق فراخوان به تعداد ۳۵۷ نفر بود. از جامعه مذکور، به روش نمونه‌گیری هدفمند و با توجه به فرمول تاباچیک و فیدل (۲۰۰۷)، تعداد ۸۲ نفر (۸ برابر متغیرهای پیش بین + ۵۰) با تشخیص اختلال شخصیت مرزی (حدود ۲۳ درصد از داوطلبین) طی مصاحبه بالینی بر اساس DSM 5-TR غربالگری شدند. با این حال، با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از شرکت کنندگان دارای اختلال‌های همبود مانند اختلالات اضطرابی، افسردگی و دوقطبی نیز بودند، اختلالات همبود کنترل نشد و صرفاً بر اساس تشخیص اختلال شخصیت مرزی، وارد پژوهش شدند. دیگر ملاک‌های ورود به پژوهش شامل رضایت آگاهانه و دامنه سنی بین ۲۰ تا ۴۵ سال بود. معیارهای خروج از پژوهش شامل عدم تمایل شرکت کنندگان برای ادامه‌ی همکاری در پژوهش، بدون در نظر گرفتن هیچ شرط دیگری مانند مصرف دارو یا دریافت روان‌درمانی بود. با توجه به اینکه پرسشنامه‌ها به صورت اینترنتی ساخته شده بودند، امکان عدم پاسخ به برخی سوال‌ها وجود نداشت و شرکت کنندگان باید به همه‌ی سوال‌ها پاسخ می‌دادند یا از پژوهش خارج می‌شدند. به منظور رعایت اصول اخلاق در پژوهش، توضیحاتی کلی در خصوص طرح پژوهش و بدون ذکر تشخیص بالینی به شرکت کنندگان داده شد و به منظور جلوگیری از ایجاد استیگما، همه داوطلبین به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند اما فقط داده‌های مربوط به افرادی که تشخیص اختلال شخصیت مرزی برای آنها داده شده بود، تحلیل شد. همچنین این پژوهش هیچ گونه بار مالی‌ای برای شرکت کنندگان در بر نداشت. در نهایت تحلیل داده‌ها، با روش همبستگی پیرسون و تحلیل

رگرسیون چندگانه همزمان با در نظر گرفتن سطح معناداری ۰/۰۵ و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ صورت گرفت.

ابزار سنجش

مقیاس احساس تنهایی^۱ (UCLA): مقیاس احساس تنهایی راسل و کوترونا^۲ (۱۹۸۰) با هدف اندازه‌گیری احساس تنهایی ساخته شد. این ابزار دارای ۲۰ گویه می‌باشد و نمره‌گذاری آن در یک طیف لیکرت چهار درجه‌ای از هرگز (۱ نمره) تا همیشه (۴ نمره) می‌باشد. دامنه نمره‌ها بین ۲۰ تا ۸۰ است و میانگین نمرات ۵۰ می‌باشد. روایی این ابزار به روش همبستگی، میان نمره احساس تنهایی و نمره آزمون افسردگی بک، ضریب همبستگی ۰/۶۲ به دست آمده است. این مقیاس در چهار گروه دانشجویان، پرستاران، معلمان و افراد مسن اجرا شده است، و دامنه آلفا از ۰/۸۹ تا ۰/۹۴ به دست آمده است و ضریب اعتبار بازآزمایی به فاصله یک سال برابر ۰/۷۸ گزارش شده است (راسل و کوترونا، ۱۹۸۰). در نسخه فارسی، ضریب همسانی درونی این ابزار ۰/۷۸ و پایایی این ابزار به روش آلفای کرونباخ توسط میردیریوند (۱۳۷۸) ۰/۸۱ گزارش شد. ضریب پایایی این ابزار در پژوهش حاضر، ۰/۸۳ به دست آمد.

مقیاس سنجش احساس خصومت^۳ (RWHI):

مقیاس سنجش احساس خصومت توسط ویلیامز^۴ (۲۰۰۰) با هدف اندازه‌گیری میزان خصومت ساخته شد. این ابزار دارای ۱۲ گویه می‌باشد که شیوه نمره‌گذاری آن طیف دو گزینه‌ای بله (۱ نمره) خیر (۰ نمره) است. ضریب همبستگی این ابزار با ابزار رتبه‌بندی پتانسیل خصومت، ۰/۶۹ گزار شده است. اعتبار این ابزار در ایران به روش روایی محتوایی مورد بررسی قرار گرفته است و همچنین ضریب بازآزمایی گزارش شده برای این پرسشنامه ۰/۸۲

1. loneliness scale

2. Russell & Cutrona

3. Redford - Williams Hostility Inventory (RWHI)

4. Williams

و ضریب همسانی درونی آن ۰/۸۵ گزارش شده است (شکوهی یکتا و همکاران، ۱۳۹۰).

مقیاس سنجش حساسیت به طرد^۱ (RSQ):

پرسشنامه حساسیت به طرد توسط داوونی و فلدمن^۲ (۱۹۹۶) ساخته شد که با ۱۸ سوال دو قسمتی (الف و ب) و بر اساس مقیاس لیکرتی ۶ درجه ای مورد سنجش قرار می گیرد. قسمت اول سوال در مورد میزان اضطرابی است که فرد در موقعیت مربوط به آن سوال احساس می کند و قسمت ب احتمال دریافت پاسخ مثبت از طرف مقابل خود را مورد ارزیابی قرار می دهد. در پژوهش آیدوک^۳ و همکاران (۲۰۰۸) پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بود. همچنین پایایی این پرسشنامه بر روی دانشجویان ایرانی نیز ۰/۸۴ بدست آمد و برای تعیین روایی همگرا و واگرا به ترتیب از دو مقیاس نگرانی و عزت نفس استفاده شد که نمره کلی مقیاس حساسیت نسبت به طرد با عزت نفس رابطه منفی و با نگرانی رابطه مثبت معناداری داشت (خوشکام، ۱۳۹۳). پایایی این مقیاس در پژوهش سرپرست (۱۳۹۶) به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۲ بدست آمد. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر، ۰/۷۶ به دست آمد.

مقیاس سنجش رفتارهای تکانه ای^۴ (BIS-11):

پرسشنامه تکانشگری توسط بارت^۵ و همکاران (۱۹۹۷) ساخته شد و دارای ۳۰ گویه می باشد که رفتارهای مخاطره جویانه را مورد سنجش قرار می دهد. شیوه نمره گذاری این ابزار لیکرت ۵ درجه ای از هرگز (۱) تا همیشه (۵) می باشد. همبستگی این ابزار با پرسشنامه تکانشگری آیزنک مورد ارزیابی قرار گرفته است که دارای همبستگی بیشتر از ۰/۷۰ می باشد. این پرسشنامه خرده مقیاس های تکانشگری شناختی، تکانشگری حرکتی و عدم برنامه ریزی را نیز، مورد سنجش قرار می دهد. ضریب آلفای کرونباخ، برای سوالات تکانشگری شناختی ۰/۸۱، برای

سوالات تکانشگری حرکتی ۰/۶۷ و برای سوالات عدم برنامه ریزی ۰/۷۰ به دست آمده است و پایایی باز آزمون نمرات کل ۰/۷۷ می باشد. در پژوهش خلیلی (۱۳۹۲) نیز، آلفای کرونباخ عامل عدم برنامه ریزی ۰/۷۲، تکانشگری حرکتی ۰/۷۳ و تکانشگری شناختی ۰/۷۴ بدست آمد. برای به دست آوردن روایی این ابزار در پژوهش خلیلی (۱۳۹۲) از اتفاق نظر متخصصین استفاده شد. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ، برای عامل تکانشگری شناختی ۰/۸۳، برای عامل تکانشگری حرکتی ۰/۷۳، برای عامل عدم برنامه ریزی ۰/۷۱ و برای نمرات کل ۰/۸۱ به دست آمد.

مقیاس سنجش حالت های خلقی^۶

(BRUMS): پرسشنامه سنجش حالت های خلقی

توسط تری^۷ و همکاران (۱۹۹۹) ساخته شد. این ابزار دارای ۳۲ گویه می باشد که حالت های خلقی تنش، افسردگی، خشم، سرزندگی، خستگی، سردرگمی، آرامش و شادکامی را می سنجد. شیوه نمره گذاری این ابزار به شیوه طیف لیکرت ۵ درجه ای از اصلا (۰) تا خیلی زیاد (۴) می باشد. ضرایب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در عامل های تنش ۰/۷۲، افسردگی ۰/۶۴، خشم ۰/۷۳، سرزندگی ۰/۶۹، خستگی و سردرگمی ۰/۵۸، شادکامی ۰/۷۷ و آرامش ۰/۷۸ گزارش شده است. در ایران فرخی و همکاران (۱۳۹۲) همسانی درونی (تنش ۰/۷۴، سرزندگی، ۰/۸۰، سردرگمی ۰/۷۲، خستگی ۰/۷۶، شادکامی ۰/۷۷، آرامش ۰/۷۸، افسردگی ۰/۷۰ و خشم ۰/۷۲ گزارش کردند. همچنین ضریب پایایی این ابزار در عامل های تنش ۰/۹۰، سرزندگی ۰/۸۷، سردرگمی ۰/۸۴، خستگی ۰/۸۹، شادکامی ۰/۸۷، آرامش ۰/۸۶، افسردگی ۰/۸۸ و خشم ۰/۸۶ به دست آمد. در این پژوهش، ضریب پایایی برای تنش ۰/۸۸، سرزندگی ۰/۸۹، سردرگمی ۰/۸۶، خستگی ۰/۹۰، شادکامی ۰/۸۳، آرامش ۰/۸۱، افسردگی ۰/۸۶ و خشم ۰/۸۷ به دست آمد.

یافته ها

تعداد شرکت کنندگان در این پژوهش، در مجموع ۸۲ نفر بود که ۶۹ نفر را زنان (۸۴/۲ درصد) و ۱۳ نفر را مردان (۱۵/۸ درصد) تشکیل می دادند. ۷۱ نفر

1. Rejection Sensitivity Questionnaire,

2. Downey, G., & Feldman

3. Ayduk

4. Impulsive Behavior Scale

5. Barratt

6. Brunel Mood Scale

7. Terry

درصد) و دکتري ۱۰ نفر (۱۲/۱ درصد) بود. میانگین سنی شرکت کنندگان ۳۱/۰۳ با انحراف معیار ۴/۶۷ بود. در جدول ۱، ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش نشان داده شده است.

(۸۶/۶ درصد) از شرکت کنندگان شاغل و ۱۱ نفر (۱۳/۴ درصد) فاقد شغل بودند. همچنین ۵۵ نفر (۶۷ درصد) مجرد و ۲۷ نفر (۳۳ درصد) متاهل بودند. فراوانی تحصیلات دیپلم ۷ نفر (۸/۵ درصد)، کارشناسی ۳۶ نفر (۴۴ درصد) کارشناسی ارشد ۲۹ نفر (۳۵/۳ درصد)

جدول ۱. ضرایب همبستگی پیرسون

متغیر	احساس تنهایی	احساس خصومت	حساسیت به طرد	رفتارهای تکانه‌ای	حالات خلقی	خلق افسرده	خلق آرام	خلق شادکام
احساس تنهایی	۱	۰/۵۲۵	۰/۵۶۶	۰/۴۱۸	۰/۶۹۸	۰/۳۷۴	-۰/۵۵۲	۰/۰۰۱
احساس خصومت	۰/۵۲۵	۱	۰/۳۵۲	۰/۴۱۸	۰/۴۴۰	۰/۰۰۱	-۰/۳۱۰	-۰/۳۶۸
حساسیت به طرد	۰/۵۶۶	۰/۳۵۲	۱	۰/۳۱۲	۰/۵۰۷	۰/۰۰۱	-۰/۴۲۷	-۰/۴۲۷
رفتارهای تکانه‌ای	۰/۴۱۸	۰/۴۱۸	۰/۳۱۲	۱	۰/۳۱۵	۰/۰۰۴	-۰/۱۴۷	-۰/۱۸۷
خلق افسرده	۰/۶۹۸	۰/۴۴۰	۰/۵۰۷	۰/۳۱۵	۱	۰/۰۰۱	-۰/۵۰۸	-۰/۵۳۲
خلق آرام	-۰/۳۷۴	-۰/۳۱۰	-۰/۴۲۷	-۰/۱۴۷	-۰/۵۰۸	۰/۰۰۱	۱	۰/۷۸۲
خلق شادکام	-۰/۵۵۲	-۰/۳۶۸	-۰/۴۲۷	-۰/۱۸۷	-۰/۵۳۲	۰/۰۰۱	۰/۷۸۲	۱

تحمل و آماره تورم واریانس بررسی شد و نتایج نشان داد تحمل متغیرهای پیش بین، بین ۰/۳۴۴ تا ۰/۶۹۳ و تورم واریانس بین ۱/۴۴۳ تا ۲/۹۰۳ بود. همچنین مقدار دوربین-واتسون ۲/۰۴۷ بود که حاکی از استقلال خطاهاست. در جدول ۲، نتایج آزمون آنووا جهت بررسی معناداری مدل رگرسیونی پژوهش به همراه ضرایب چندگانه مدل رگرسیون چندگانه همزمان پژوهش ارائه شده است.

نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون جدول ۱ نشان می‌دهد که بین رفتارهای تکانه‌ای و خلق آرام و شادکام، رابطه‌ای وجود ندارد ($P > 0.05$)، اما بین سایر متغیرها همبستگی معناداری وجود دارد ($P < 0.05$). نتایج شاخص‌های کجی و کشیدگی ارائه شده در جدول ۱ برای متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد، همگی بین ۱+ تا ۱- قرار دارد که حاکی از این است که توزیع داده‌ها در شرایط نرمال قرار دارد. یکی دیگر از پیش فرض‌های مورد نیاز برای تحلیل رگرسیون، عدم هم خطی میان متغیرهای پیش بین پژوهش است که با استفاده از آماره

جدول ۲. نتایج ضرایب چندگانه و بررسی معناداری مدل پیش‌بینی احساس تنهایی

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R Square	Adjusted R Square	P
رگرسیون	۸۹۶۴/۳۱۵	۶	۱۴۹۴/۰۵۲	۲۳/۲۶۵	۰/۸۰۵	۰/۶۴۷	۰/۶۲۰	۰/۰۰۱
باقی مانده	۴۸۸۰/۶۷۳	۷۶	۶۴/۲۱۹					
کل	۱۳۸۴۴/۹۸۸	۸۲						

تنهایی هستند. در جدول ۳، معناداری ضرایب متغیرهای پیش بین مدل در پیش‌بینی احساس تنهایی نشان داده شده است.

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مدل رگرسیونی معنادار است و مقدار همبستگی چندگانه متغیرهای پیش بین با ملاک، ۰/۸۰۵ است و متغیرهای پیش بین قادر به پیش‌بینی ۰/۶۲۰ از واریانس احساس

جدول ۳. نتایج پیش‌بینی احساس تنهایی

متغیر	B	Beta	t	P
مقدار ثابت	۲۱/۹۲۸		۳/۰۹۶	۰/۰۰۳
احساس خصومت	۰/۷۴۵	۰/۱۶۶	۲/۰۲۵	۰/۰۴۶
حساسیت به طرد	۰/۴۲۲	۰/۱۷۸	۲/۱۵۵	۰/۰۳۴
رفتارهای تکانه‌ای	۰/۱۳۲	۰/۱۲۷	۱/۶۵۰	۰/۱۰۳
خلق افسرده	۱/۲۳۱	۰/۴۳۳	۴/۷۳۷	۰/۰۰۱
خلق آرام	۰/۹۱۵	۰/۲۵۹	۲/۳۲۴	۰/۰۲۳
خلق شادکام	-۱/۴۰۵	-۰/۳۶۳	-۳/۱۳۲	۰/۰۰۲

فریلش^۱ و همکاران (۲۰۲۴)، از حیث رابطه احساس خصومت و تنهایی با یافته‌های زیرمن^۲ و همکاران (۲۰۱۷) و از حیث نوسانات خلقی و احساس تنهایی با یافته‌های چسکولی و همکاران (۲۰۲۳) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، دودا و همکاران (۲۰۲۴) اختلال شخصیت مرزی را نوعی یادگیری اجتماعی ناهنجار می‌دانند که در بازبینی تفاسیر اجتماعی خود انعطاف‌پذیری کمی دارند که این مسئله می‌تواند در احساس نادیده گرفته شدن از سوی دیگران و احساس تنهایی نمایان شود. از سوی دیگر انجمن روانپزشکی آمریکا (۲۰۲۲) ویژگی‌های تعریف‌کننده اختلال شخصیت مرزی را احساس خصومت، حساسیت به طرد و نوسانات خلقی و ... می‌داند که این عوامل افرادی که به آنها نزدیک هستند را دور می‌کند. بنابراین به نظر می‌رسد احساس تنهایی در چنین شرایطی منطقی به نظر می‌رسد. بنابراین در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی که مستعد تشدید اختلافات جزئی هستند و این اختلافات جزئی به آسانی به رفتارهای تکانشی و مخرب نسبت به

یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد، احساس خصومت (Beta = ۰/۱۶۶ و p = ۰/۰۴۶)، حساسیت به طرد (Beta = ۰/۱۷۸ و p = ۰/۰۳۴)، خلق افسرده (Beta = ۰/۴۳۳ و p = ۰/۰۰۱) و خلق آرام (Beta = ۰/۲۵۹ و p = ۰/۰۲۳)، پیش‌بینی‌کننده‌های احساس تنهایی مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. همچنین، خلق شادکام، پیش‌بینی‌کننده معکوس احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی بود (Beta = -۰/۳۶۳ و p = ۰/۰۰۲). با این حال، رفتارهای تکانه‌ای (Beta = ۰/۱۲۷ و p = ۰/۱۰۳) نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته اول این پژوهش نشان داد که احساس خصومت، حساسیت به طرد، خلق افسرده و خلق آرام، پیش‌بینی‌کننده‌های احساس تنهایی مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. این یافته از حیث پیش‌بینی‌پذیری احساس تنهایی با حساسیت به طرد با یافته‌های

1. Freilich

2. Zimmerman

خود و دیگران تبدیل می‌شوند (زیرمن و همکاران، ۲۰۱۷)، احساس خصومت که خشم پنهان و حل نشده‌ای است، ممکن است منجر به نوعی تجربه الگوهای تکراری در این افراد شود که حتی اگر شبکه گسترده‌ای از اطرافیان را داشته باشند، احساس تنهایی را به خود نزدیک می‌بینند و این احساس را در اکثر مواقع گزارش می‌کنند. از طرف دیگر پویایی‌های اختلال شخصیت مرزی به طرز چشمگیری شبیه به گزارش‌های اجتماعی-شناختی افرادی است که در حساسیت به طرد بالا هستند (داونی و فلدمن، ۱۹۹۶). تا جایی که حساسیت به طرد، به عنوان یکی از تعریف کننده‌های اختلال شخصیت مرزی، احساس تنهایی را را تقویت می‌کند. از سوی دیگر، نوسانات خلقی به عنوان یکی از بارزترین مشکلاتی که افراد دارای اختلال شخصیت مرزی تجربه می‌کنند، می‌تواند مشکلات بین فردی زیادی به همراه داشته باشد (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲) به این شکل که فرد در بازه‌ای که خلق افسرده و آرام را تجربه می‌کند یا حوصله حضور در کنار دیگران را ندارد، یا به نوعی می‌توان گفت به دلیل خلق شان فعالیت زیادی در گروه‌ها و روابط‌شان نخواند داشت که این مسئله می‌تواند احساس تنهایی را برای فرد به دنبال داشته باشد به طوری که حتی اگر واقعا تنها نباشند به دلیل اینکه در این بازه در روابط خود کمرنگ‌اند شاید مورد خطاب قرار نگیرند و به آنها این حس را منتقل کند که من تنها هستم.

یافته‌ی دوم این پژوهش بیانگر آن است که خلق شادکام، پیش‌بینی کننده معکوس احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی می‌باشد. این یافته از حیث ارتباط معکوس خلق شادکام با احساس تنهایی با یافته‌های کرامر و پاوسی^۱ (۲۰۲۳) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت وقتی فرد خلق شادکام را تجربه می‌کند، رویدادهای اجتماعی را کمتر به شیوه طرد تفسیر می‌کند (دودا و همکاران، ۲۰۲۴) و در نتیجه ارتباطات بیشتری را با دیگران تجربه می‌کند و روابط بین

فردی خشنودی را خواهد داشت که موجب می‌گردد به طور کلی احساس ارتباط و تعلق خاطر بیشتری تجربه شود و در این شرایط، نه تنها احساس تنهایی ندارد، بلکه به دنبال آن احساسات منفی‌اش نیز کاهش می‌یابد (کرامر و پاوسی، ۲۰۲۳). با این حال، بسته به نوع موقعیت‌ها و تجربیاتی که فرد با آن‌ها مواجه می‌شود، احساس تعلق ذهنی فرد همانند خلق شادکام و دیگر احساس‌ها، می‌تواند چندین بار در روز تغییر کند (ترامپ^۲ و همکاران، ۲۰۱۵).

یافته‌ی سوم پژوهش نشان داد که رفتارهای تکانه‌ای، نمی‌تواند پیش‌بینی کننده احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی باشد. این یافته از حیث پیش‌بینی پذیری احساس تنهایی با رفتارهای تکانه‌ای، با یافته‌های جیا یون^۳ و همکاران (۲۰۲۳) و ساوچی و آيسان^۴ (۲۰۱۶) متضاد است. با این حال، ضریب همبستگی انجام شده در این مطالعه نیز، بین احساس تنهایی و رفتارهای تکانه‌ای رابطه نشان داد، اما رفتارهای تکانه‌ای نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند. به نظر می‌رسد دلیل تضاد این یافته با یافته‌های پژوهشگران ذکر شده این باشد که در درجه اول، جامعه‌ی مورد مطالعه‌ی آنها افراد دارای اختلال شخصیت مرزی نبوده است، ثانيا این پژوهشگران مشخصا رفتارهای تکانه‌ای را در روابط بین فردی مورد مطالعه قرار داده‌اند درحالی که این مطالعه به طور کلی رفتارهای تکانه‌ای را بررسی کرده است و بیشتر تمرکز ابزار مورد استفاده در این مطالعه، رفتارهای مخاطره جویانه، ناگهانی و بدون برنامه بوده است. در تبیین این یافته از این حیث که رفتارهای تکانه‌ای نتوانست احساس تنهایی را در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی پیش‌بینی کند، می‌توان گفت، رفتارهای تکانه‌ای شامل هرگونه رفتاری است که ممکن است فرد عواقب دردسر ساز انجام آن را در نظر نگیرند و یا نتواند خودش را کنترل

2. Trampe

3. Jia Yun

4. Savci & Aysan

1. Cramer & Pawsey

منابع

خوشکام، س.، بهرامی، ف.، رحمت الهی، ف.، نجارپوریان، س. (۱۳۹۳). خصوصیات روانسنجی پرسشنامه ی حساسیت به طرد در دانشجویان. پژوهش های روانشناختی. ۱۷ (۱)، ۲۴-۴۴.

خلیلی، م. (۱۳۹۳). نقش واسطه گری تاب آوری در رابطه بین تنظیم شناختی هیجان و تکانشگری (رفتار مخاطره جویانه) در زنان بی سرپرست مددجوی بهزیستی شهرستان شیراز، پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان. سرپرست، ع. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش ارتقا عزت نفس بر عزت نفس، حساسیت نسبت به طرد و شایستگی اجتماعی دانشجویان با عزت نفس پایین. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران.

شکوهی یکتا، م.، اکبری زردخانه، س.، قهوه چی، ف.، (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش حل مسئله، مدیریت خشم بر سبک های تربیتی، پرخاشگری و شادکامی مریان پیش دبستانی، فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی، ۵ (۱)، ۱-۲۱.

فرخی، آ.، متشرعی، ا.، زیدآبادی، ر. (۱۳۹۲). تعیین روایی عملی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه حالات خلفی برومز ۳۲ سؤالی. رفتار حرکتی، ۱۳، ۱۵-۴۰.

میردیکوند، ف. (۱۳۷۸). بررسی رابطه احساس تنهایی با عملکرد تحصیلی، اضطراب، افسردگی و عزت نفس در دانش آموزان پس مدرسه راهنمایی شهرستان پلدختر، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.

American Psychiatric Association. (2022). *DIAGNOSTIC AND STATISTICAL MANUAL OF MENTAL DISORDERS (DSM 5-TR)*, American Psychiatric Association: Washington.

Ayduk, O., Zayasb, V., Downeyc, G., Colec, A.B., Shodad, Y., & Mischelc, W. (2008). Rejection sensitivity and executive control: Joint predictors of borderline personality features. *Journal of Research in Personality*, 42:151-168. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2007.04.002>

کند و در زمینه هایی چون پول خرج کردن افراطی یا نسنجیده و غیر ضروری، روابط جنسی خارج از چهارچوب، قمار، رانندگی پر خطر، مصرف تکانه ای الکل یا مواد و مواردی دیگر از رفتارهای بدون در نظر گرفتن عواقب بالقوه دردسرساز باشد (انجمن روان پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). لذا، هرچند که رفتارهای تکانه ای می توانند در روابط بین فردی نیز پدیدار شوند (زیمرمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۷)، اما لزوما رفتارهای تکانه ای مربوط به روابط نیست و می توانند در زمینه های دیگر زندگی، نمایان شوند (انجمن روان پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). در عین حال، به نظر می رسد برخی از رفتارهای تکانه ای مانند پول خرج کردن افراطی، روابط جنسی، قمار و ... باعث جذب دیگر افراد شود که در این شرایط، بالطبع احساس تنهایی حتی برای بازه زمانی حتی کوتاه فراموش خواهد شد. پس دور از انتظار نیست که رفتارهای تکانه ای پیش بینی کننده مناسبی برای احساس تنهایی نباشند. به عبارتی دیگر، در اکثر مواقع، رفتارهای تکانه ای تلاش هایی هستند که فرد برای ارضای نیازهایش انجام می دهد (کوپتز^۲ و همکاران، ۲۰۱۸).

از جمله محدودیت های پژوهش می توان به عدم توانایی کنترل اختلال های همبود اشاره کرد. به پژوهشگران پیشنهاد می شود چنین مطالعه ای را با نمونه های بزرگتر به منظور کنترل اختلال های همبود، انجام دهند.

سپاسگزاری: نویسندگان مقاله بر خود لازم می دانند که از کلیه شرکت کنندگان در این پژوهش، تشکر و قدردانی به عمل آورند.

تضاد منافع: در این پژوهش هیچگونه تعارض منافی توسط نویسندگان گزارش نشده است.

¹. Zimmerman

². Kopetz

- (2023). Loneliness Is Associated With Lower Self- and Clinician-Rated Levels of Personality Functioning. *Journal of personality disorders*, 37(6), 724–740. <https://doi.org/10.1521/pedi.2023.37.6.724>
- Oliva, Anna., Mazzoleni Ferracini, Serena., Amoia, Roberto., Giardinieri, Giulia., Moltrasio, Chiara., Brambilla, Paolo., Delvecchio, Giuseppe. (2023). The association between anger rumination and emotional dysregulation in borderline personality disorder: A review, *Journal of Affective Disorders*, 338, 546-553, <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.06.036>
- Reinhard, M.A., Nenov-Matt, T. & Padberg, F. (2022). Loneliness in Personality Disorders. *Curr Psychiatry Rep*, 24, 603–612 <https://doi.org/10.1007/s11920-022-01368-7>
- Russell, D. W., & Cutrona, C. E. (1980). The Revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and Discriminant Validity Evidence, *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 427-480. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.39.3.472>
- Savci, M., Aysan, F. (2016). Relationship between Impulsivity, Social Media Usage and Loneliness. *Educational Process: International Journal*, 5, 106-115. <https://doi.org/10.12973/EDUPIJ.2016.52.2>
- Sauer-Zavala, S., Southward, M. W., Fruhbauerova, M., Semcho, S. A., Stumpp, N. E., Hood, C. O., Smith, M., Elhusseini, S., & Cravens, L. (2023). BPD compass: A randomized controlled trial of a short-term, personality-based treatment for borderline personality disorder. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 14(5), 534–544. <https://doi.org/10.1037/per0000612>
- Schmidt, P. (2023). On Experiential Loneliness. *Topoi*, 42, 1093–1108. <https://doi.org/10.1007/s11245-023-09936-z>
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2007). *Using multivariate statistics (5th edn)*, New York. NY: Allyn and Bacon.
- Terry, P. C., Lane, A. M., Lane, H. J., and Keohane, L. (1999). Development and validation of a mood measure for adolescents. *J. Sports Sci.* 17, 861–872. <https://doi.org/10.1080/026404199365425>
- Trampe, D., Quoidbach, J., Taquet, M. (2015). Emotions in everyday life. *PloS one*, 10(12), e0145450. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0145450>
- Williams RB. (2000). *Hostility (and other psychosocial risk factors): Effects on health*
- Barratt, E., Stanford, M. S., Kent, T. A., & Felthous, A. (1997). Neuropsychological and cognitive psycho-physiology substrates of impulsive aggression. *Biological Psychiatry*, 41, 1045-1061. [https://doi.org/10.1016/s0006-3223\(96\)00175-8](https://doi.org/10.1016/s0006-3223(96)00175-8)
- Cramer, k., Pawsey, H. (2023). Happiness and sense of community belonging in the world value survey, *Current Research in Ecological and Social Psychology*, 4, 100101, <https://doi.org/10.1016/j.cresp.2023.100101>
- Csukly, G., Farkas, K., Fodor, T., Unoka, Z., Polner, B. (2023). Stronger coupling of emotional instability with reward processing in borderline personality disorder is predicted by schema modes. *Psychological Medicine*. 53(14):6714-6723. <https://doi.org/10.1017/s0033291723000193>
- Duda, Jessica M., Fineberg, Sarah K., Deng, Wisteria., Ma, Yvette., Everaert, Jonas., Cannon, Tyrone D., Joormann, Jutta. (2024). Borderline personality disorder features are associated with inflexible social interpretations, *Journal of Affective Disorders*, Volume 348, 78-87. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.12.036>
- Downey, G., & Feldman, S. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70: 1327-1343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.70.6.1327>
- Freilich, C. D., McGue, M., South, S. C., Roisman, G. I., & Krueger, R. F. (2024). Connecting loneliness with pathological personality traits: Evidence for genetic and environmental mediation from a study of older twins. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 15(1), 34–45. <https://doi.org/10.1037/per0000635>
- Jia Yun L, Motevalli S, Abu Talib M, Gholampour Garmjani M. (2023), Resilience, Loneliness, and Impulsivity among Adolescents: A Systematic Review of the Literature. *Iranian Journal of Educational Sociology*; 6 (4) :172-187 URL: <http://iase-idje.ir/article-1-1349-en.html>
- Kopetz CE, Woerner JI, Briskin JL. (2018), Another look at impulsivity: Could impulsive behavior be strategic? *Soc Personal Psychol Compass*;12(5):e12385. <https://doi.org/10.1111%2Fspc3.12385>
- Kunz, J. I., Frey, A., Bertsch, K., Barton, B. B., Blei, L., Schirle, H. M., Konvalin, F., Jobst, A., Musil, R., Padberg, F., & Reinhard, M. A.

Zimmerman, M., Multach, MD., Dalrymple, K., Chelminski, I. (2017). Clinically useful screen for borderline personality disorder in psychiatric outpatients. *Br J Psychiatry*. 210: 165–6. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.116.182121>

and the potential for successful behavioral approaches to prevention and treatment. In: Baum A, Revenson TR, Singer JE, eds. Handbook of Health Psychology. Mahwah (NJ): Erlbaum Associates, Inc. p.661–8.

Quarterly Journal of Educational Psychology Skills
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 16, No. 2, summer 2025, No 62

Journal of Educational
Psychology

Loneliness of people with borderline personality disorder: predict based on feelings of hostility, sensitivity to rejection, impulsive behaviors and mood states

Peyman Dousti ^{*1}, Narges Hosseininia ²

1) Assistant Professor, Department of Psychology, ST.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2) Department of Psychology, WT.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract

The aim of the present study was to predict the loneliness of people with borderline personality disorder based on feelings of hostility, sensitivity to rejection, impulsive behaviors and mood states. The research was done by descriptive-correlation method. The statistical population of the research included all those who referred to Acceptance and Commitment psychological service center, by invitation, in the number of 357 people. From the aforementioned population, 82 people diagnosed with borderline personality disorder (about 23% of the volunteers) were screened according to DSM 5-TR through a targeted sampling method and according to the formula of Tabachnick & Fidell (2007). The research tools included Russell & Cutrona (1980) feelings of loneliness questionnaires, Williams (2000) feelings of hostility, Downey & Feldman (1996) sensitivity to rejection, Barratt et al (1997) impulsive behaviors scale and Terry et al (1999) mood scale. For data analysis, Pearson correlation and regression analysis were used. The results showed hostility (Beta = 0.166 and $p = 0.046$), rejection sensitivity (Beta = 0.178 and $p = 0.034$), depressed mood (Beta = 0.433 and $p = 0.001$). $p = 0.259$ and calm mood (Beta = 0.259 and $p = 0.023$) are the predictors of loneliness in people with borderline personality disorder. Also, happy mood was an inverse predictor of loneliness (Beta = -0.363 and $p = 0.002$). However, impulsive behaviors (Beta = 0.127 and $p = 0.103$) could not predict the loneliness of people with borderline personality disorder.

Key words: loneliness, borderline personality disorder, hostility, mood states, sensitivity to rejection, impulsive behaviors
